

**Пам'ятайте
про
Україну!**

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Редакция і Адміністрація
"Свобода", 30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(212) 227-4125
Нью-Йорк
УН-Союзу (201) 451-2200
Нью-Йорк (212) 227-5250

PIK LXXXVII. Ч. 22.

ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК. ВІСІРОК, 29-ГО СІЧНЯ 1980

ЦЕНТІВ 25 CENTS

JERSEY CITY and NEW YORK.

TUESDAY, JANUARY 29, 1980

No. 22.

VOL. LXXXVII.

29. I. 1918

Олександра Стефанович

КРУТИ

В морозі неладу, в п'ятні підлот —
Ваші пісні молодечі,
Льот ваш орлиний, нестримливий льот,
Льот кризь вітри і хуртечі!

Що там, що вперше з рушницею ти,
Що там, що тому п'ятнадцять, —
Так хороше вам на ворога йти,
Співом гучним захиляється...

Хай вам вітри вибігають на шлях,
Простягають, голосять, —
„Щоб наша доля..." — лунає в полях,
„Щоб краще в світі жилося!"

Хай ще зловісніше тьмариться рань,
Голови юні тим вище...
Як на параді, йдете ви на брань,
В простори гроз, як на грище.

...Стрінулись. Казать ворожю злість
Ваші розгукані стріли...
Псами б на вас позривалися з місць
Тріскотні вкрай скоростріли!

Лавами — ворог... Ось кинувся він,
Котить на ваші окопи...
О, вже не лежачи і не з колін
Лити крицеві окопи, —

Виросли враз ви, немов на наказ...
Тільки чому це, орлята,
Тільки чому ця тривога у вас?
Чом' заніміла гармата?

Чом' це щодруга рушниця — німа, —
Голосу бракло у зброї?
— „Дайте набоїв!" Набоїв — нема.
В полі далеко набоїв.

29. I. 1980

Сталі — не стало. Зостався кристаль.
Як з кристалом проти сталі?
Лютю співає ворожого сталь,
Бс — розбиває кристаль.

Сніже, таж в нього нема голови, —
Нащо йому підголов'я?
...Як захилялися співами ви,
Так захилялися кров'ю.

О, ви уміли за Неї лягти,
Мужньо лягти і діточо,
Вміли холодною млу пропекти
Жаром багряних сорочок!

Ваша загуба за Вєсню яснү,
Ваші зарубані весни —
Громом в німоти байдужжя і сну,
Криком кривавим — воскресні!

Сходять нам ваші негасні сонця,
Дзвонять серця ваші вічні,
Ваші квітневі, травневі серця,
Квітні, посічені в снічні...

У клекотінні — святі королеві,
Клекоту повні — прапори...
Ми під купинам їх rado, як ви,
В бурні рушим простори,

Рado на сурмний задуднимо зов
Ми по шляху грозовому,
Тому крутому, що з Крутів пішов,
Непереможному тому, —

І коли кинем на ворога час
Незагадливої скрути,
Взнає він добре, про віщо для нас
Крикнули крові Крути.

Великий розголос ньюйоркської демонстрації АБН-ПАБНА та Борців за Свободу Афганістану

Нью-Йорк (М.Ш.). — Від 10:30 ранку до 3-ї год. по полудні в суботу, 19-го січня ц. р. тривала демонстрація Американських Прихильників АБН (ПАБНА) та членів Союзу Афганських Борців за Свободу проти загарбання Москвою Афганістану. Того ж вечора та наступного дня частина преси метрополітального Нью-Йорку, багато радіостанцій і телевізійні канали, а саме 2, 4, 5, 7 та 11-й доклади інформували мільйони американців про перебіг і завдання демонстрації.

Зайнята демонстрація спершу відбувалася у двох різних районах міста: афганці з триколірним прапором і транспарантами на зразок „Смерть Москві" та „Смерть комунізму" маршували і промовляли перед будинком ООН, а з ними і частина українців; друга демонстрація тривала біля 67-ї вулиці — напроти союзу Афганських Борців, а вкінці туди прибули й афганські друзі, скандуючи „Геть Москву, геть комунізм, геть імперіалізм!"

Більшість засобів американської інформації передали уривки з інтерв'ю із професором Валентином Морозом — речником українців, та речниками Афганського Союзу Борців за Свободу пп. Лймер Йонуссі і Масуд Халілі.

Зокрема Л. Йонуссі заявив, що, загарбавши Афганістан, Росія має на меті йти далі, щоб пробитись до Індійського океану, відтягнути доступ нафти для Заходу і зайти збоку Китаєві. Інший афганський промовець підкреслює, що Росія і комуністи не знають, що таке іслам: боротьба проти окупанта триватиме до повної над ним перемоги!

Проф. В. Мороз у численних інтерв'ю, на тлі українського й афганських прапорів волі, висловив такі основні думки (перекладає на англійську мову п. Северин Палідович):

„Наші голоси — і голоси „третього світу" вперше об'єдналися у спільному виступі проти російського імперіалізму — комунізму. Перший раз світова опінія так різко повернулася проти Москви. В очах усього світу імперіалізм тепер є Москва".

„Значення битви за Афганістан не лише в тому, чи виграємо з комуністичної пащі ще одну країну. Ця битва має принципове значення. В Афганістані остаточно закінчилися останні

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ОБМЕЖУЄ ЗВ'ЯЗКИ З СССР

Лондон, Англія. — Уряд Великої Британії узяв вжиття ряд санкцій проти Союзу Афганських Борців за Свободу, розпочав ряд консультацій зі своїми союзниками щодо примирення з іншими більш гострими заходами щодо СССР не відтисне своїх військ в Афганістані.

Лорд Каррінгтон, міністер закордонних справ Великої Британії, заявив у

четвер, 24-го січня, що уряд Великої Британії відкликав заплановані відвідини одного з міністрів СССР та двох заступників міністрів, скасував також запланований виступ чоловічого хору Червоної армії та не відновить договору з СССР про надання йому низьких торговельних кредитів. Каррінгтон також подав до відома, що запланована церемонія (Закінчення на стор. 3)

Італія здержала більйон доларів кредиту для СССР за інвазію в Афганістані

Рим, Італія. — Пресове агентство Ройтерса інформувало, що Італія тимчасово здержала один більйон доларів кредиту для Союзу Афганських Борців за Свободу, розпочав ряд консультацій зі своїми союзниками щодо примирення з іншими більш гострими заходами щодо СССР не відтисне своїх військ в Афганістані.

Лорд Каррінгтон, міністер закордонних справ Великої Британії, заявив у

Італія здержала більйон доларів кредиту для СССР за інвазію в Афганістані

Рим, Італія. — Пресове агентство Ройтерса інформувало, що Італія тимчасово здержала один більйон доларів кредиту для Союзу Афганських Борців за Свободу, розпочав ряд консультацій зі своїми союзниками щодо примирення з іншими більш гострими заходами щодо СССР не відтисне своїх військ в Афганістані.

Лорд Каррінгтон, міністер закордонних справ Великої Британії, заявив у

Італія здержала більйон доларів кредиту для СССР за інвазію в Афганістані

КАРАВАНСЬКІ СТРИНУЛИСЬ З УКРАЇНСЬКОЮ ГРОМАДОЮ В НЬО ЙОРКУ, НАГОЛОШУВАЛИ ПОТРЕБУ ДАЛЬШОЇ ОБОРОНИ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ

ЗСА ПРОДАВАТИМУТЬ КНР ВІЙСЬКОВІ МАТЕРІЯЛИ, ЗБІЛЬШАТЬ ТОРГІВЛЮ

Вашингтон. — З уваги на кризу в Афганістані у наслідок інвазії Советським Союзом, уряд ЗСА змінив своє раніше становище і погодився продавати Китайській Народній Республіці всілякі військові матеріали, за винятком зброї.

У цей самий час Конгрес ЗСА, великими більшістю голосів в обидвох палатах, апробував пропозицію уряду президента Джиммі Картера надати КНР статус „упривілежованої нації" в торговельній діяльності, перевіши в життя тим самим договір, що його ці дві держави підписали 7-го липня 1979 року. Це значно збільшить торгівлю між ЗСА й КНР та зменшить мита на продукти імпортовані до ЗСА з КНР з 20 до 10,5 відсотка. У Палаті Реп-

Західний світ обурений засланням академіка А. Сахарова

Париж/Бонн. — Інформація про насильне вивезення з Москви до Горького у вівторок, 22-го січня ц. р. академіка Андрія Сахарова і його дружини Єлени Боннер викликала велике обурення в усьому вільному світі. З Москви, як відомо, переїхавши свої офіційні відвідини в Союзі Союзів, голова французької Крайової Асамблеї (Палати депутатів) Жак Шабан Дельма, заявляючи кореспондентам, що він не міг мовчати і не висловити свого протесту проти поступування советської влади супроти Сахарова, а протестувати в Советському Союзі означало б вимушувати у внутрішній справі цієї країни, тому він волів передчасно покинути СССР і вже у вільному світі сказати свою думку про цю справу. Також французький уряд опублікував спеціальний комунікат, у якому говориться, що заслання академіка А. Сахарова протипротивить духові Гельсінкського договору, підписаного 35-ма країнами в тому числі урядом СССР.

В Бонні, столиці Західної Німеччини, речник уряду заявив, що західнонімецький уряд потривожений таким жорстким рішенням уряду СССР супроти Сахарова і висловив сподівання, що советські речники відкли-

Андрей Сахаров

чуть своє рішення і привернуть Сахарову належні йому права.

Президент Італії Сандро Пертіні розмовляв з генеральним секретарем ЦК КПСС і головою Президії Верховної Ради СССР Леонідом І. Брежнєвим і запропонував, в імені італійського народу, проти насильства над Сахаровим. Також бельгійський уряд в окремому повідомленні запропонував проти обмеження свободи і прав для Сахарова, а австрійська урядуюча коаліція запропонувала советському уряду переглянути своє рішення, яке гостро порушує Гельсінкську угоду. Гостру протестну (Закінчення на стор. 3)

Італія здержала більйон доларів кредиту для СССР за інвазію в Афганістані

Рим, Італія. — Пресове агентство Ройтерса інформувало, що Італія тимчасово здержала один більйон доларів кредиту для Союзу Афганських Борців за Свободу, розпочав ряд консультацій зі своїми союзниками щодо примирення з іншими більш гострими заходами щодо СССР не відтисне своїх військ в Афганістані.

Лорд Каррінгтон, міністер закордонних справ Великої Британії, заявив у

Італія здержала більйон доларів кредиту для СССР за інвазію в Афганістані

Рим, Італія. — Пресове агентство Ройтерса інформувало, що Італія тимчасово здержала один більйон доларів кредиту для Союзу Афганських Борців за Свободу, розпочав ряд консультацій зі своїми союзниками щодо примирення з іншими більш гострими заходами щодо СССР не відтисне своїх військ в Афганістані.

Лорд Каррінгтон, міністер закордонних справ Великої Британії, заявив у

Італія здержала більйон доларів кредиту для СССР за інвазію в Афганістані

Нью-Йорк, Н. Й. (В. Л.-ц.). — У суботу, 26-го січня ц. р., тут у великій залі Стайвезант гайскул відбулась перша загальна зустріч Святослава Караванського і Ніни Строкатої-Караванської з українською громадою великого Нью-Йорку, зорганізована Комітетом Об'єднаних Українсько-Американських Організацій — Метрополітальним Відділом УККА, ціллю якої було привітати С. і Н. Караванських і запізнати українську спільноту з думками і планами дальшої праці цих колишніх українських політв'язнів, борців за національні і людські права українського народу.

Подібно як на першій зустрічі Караванських з представниками центральних організацій і членами керівних органів УККА в Українському Інституті в дні 20-го січня, громада вітала колишніх політичних в'язнів і членів правозахисного руху в Україні піснями, квітами, словом, щирими привітаннями, оплесками та вставанням з місць. Піснями вітали Караванських Ансамбль Школи Кобзарського Мистецтва в Нью-Йорку під диригентурою Юліана Китаєвого, молодого дуже здібного бандуриста, і під адміністрацією Миколи Чорного. Ансамбль відспівав п'ять пісень із сольоспівом співачки солістки Лариси Магун-Гурин і власних солістів — Олеса Фурди і Юліана Китаєвого.

Пані Євеліна Белюш, артистка Чернівецького драматичного театру, яка тільки два місяці перебувала у З'єднаних Штатах Америки, по мистецтві відігнала два вірші Святослава Караванського: „Шекспір 66" і „До світлі віку". Після того, коли артистка з підкресленням проречувала: „...хто дав право за слово щире замикати людей до віку" з вірша „До світлі віку", публіка немов на хви-

лину затримала віддих, а потім вибухнула грімкими оплесками винагороди за дійсно-мистецьке передання творчості Караванського.

Після цього прекрасного введення, голова КОУАО інж. Євген Івашків попросив на сцену в першу чергу п-во Караванських, а також присутню на залі, постійно усміхнену, Надію Світличну, муж якої, як відомо, вже прибув до Риму і в скорому часі переїде до ЗСА, та представників українських Церков й організацій: о. Ігумена д-ра Володимира Гавліча, ЧСВВ, о. протоієрея Володимира Базилевського, о. Івана Ткачука, проф. д-ра Ярослава Палока — голову НТШ-А, інж. Марію Гончаренко — ТУ-ІА, д-ра Романа Осінчука — УЛТПА, ред. Ольгу Кузьмич — Станіславу Пасту, ред. Богдана Гаргая — ОС-УМ-А (представники обидвох молодіжних організацій, спільно з молодшими пластунами і суміжними, вітали Караванських квітами) інж. Оксану Сіак-Шурову — Округу Рада СКА, пані Марію Лозинську — ОЖ ОЧ-СУ, п-ну Віру Чуму — ОД ТУСМ, Ол. Шевченка, мол. — ОДУМ, Ларису Поліщук — „Зарево", Б. Петріну — МУН, Миколу Чорного — Школа Кобзарського Мистецтва, п-ну Роксолану Стойко — СУСТА. При тому голова КОУАО виконав від імені громади коротке привітальне слово Караванським, вказуючи на їхні заслуги в боротьбі за національні і людські права, а потім в товаристві трьох діточок — Христі Пастернак, Талі Гіряк і Андрія Каберішина — передав Караванським на привітання букет квітів, а всі присутні відспівали для них многолітствіє.

Ніна Караванська подякувала в першу чергу Ансамблею Школи Кобзарського Мистецтва за чудове (Закінчення на стор. 3)

У СССР помер колишній вояк УПА сл. п. М. Кончаківський

Торонто (УЦІС). — Сюди наспіла вістка, що в листопаді 1978 року у таємних обставинах, помер сл. п. Микола Кончаківський, колишній вояк УПА.

Із його біографії відомі такі дані: Микола Кончаківський помер швидко після відбуття 25 років у московських тюрмах і концтаборах. Коли йому було 18 років, його поклали до польської армії. Як прийшов час — вступив у ряди УПА. 1953 року Миколу Кончаківського заарештовано і засуджено на кару смерті. Відтак смертний

вироки йому замінене на 25 років каторжних робіт. Із його тюремних життєвих обставин відомо, що під час слідства, у його камері замість ліжка стояв гроб, у якому М. Кончаківський був змушений спати. Під час своєї довгої каторги завжди тримав себе шляхетно і гідно.

Всімнадцять днів після виходу з концтабору попав у шпиталь, де і помер на „інфаркт". Але факт, що М. Кончаківський завжди мав добре здоров'я і був кріпкою будови, його нагла смерть уже „на волі" залишається загадковою.

Скрипаль А. Заплатинський концертуватиме з симфонічною оркестрою

Синсинаті, Огайо (Е.П.). — Відома в музичному світі Синсинатська Симфонічна Оркестра, що має свій осідок у цьому місті, роз'їжджає з концертним турне по східних штатах ЗСА.

Свою подорож вона почала з Флориди, де м.ін., виступала в містах Сарасота, Вест Палм Біч, Дейтона Біч, а потім концертувала в штатах Джорджія, обох Каролінах і Вірджинії.

У Нью-Йорку вона дасть один концерт у Карнегі Голл 30-го січня, а день перед цим виступить у Нью-арку, Н. Дж., в Симфоні Голл на Брод вулиці. Для південного Нью-Джерсі і для Філадельфій оркестра вис-

тупить з концертом у Ред Бенку, Н. Дж., 31-го січня. Членом оркестру є і головний скрипаль Андрій Заплатинський. Він виростав у Філадельфії. Попередньо він був скрипаєм в Мінеапольській Симфонічній оркестрі, а потім в Детройтській Симфонічній оркестрі, де був одночасно асистентом концертмайстра.

Перебуваючи в Синсинаті, наш молодий віртуоз бере участь в житті української громади своєї околиці, передплачує українські часописи, до яких дописує. Сподіємось, що наші любителі музики в Нью-Йорку і Нью-Джерсі зустрінуться з мистцем.

Ген. Петро Григоренко мав автомобільний випадок

Нью-Йорк, Н. Й. — Відомий діяч правозахисного руху в СССР, а тепер голова Західного представництва Української Гельсінкської групи ген. Петро Григоренко був в поважному автомобільному випадку. Ідучи у неділю, 20-го січня ц. р., на зустріч представників центральних організацій і членів керівних органів УККА з Ніною і Святославом Караванськими, яка, як відомо, відбувалася в Українському Інституті Америки, авто в якому їхав ген. Григоренко зупинилося на розі 70-ї вулиці на червоному світлі.

Із-за рогу прибічної вулиці виїхало таксі і вдарило у правий бік авто, де саме сидів генерал. Силою удару ген. П. Григоренка кинуло допереду і він головою вдарився до передньої шибки, розбивши скло, яке в кількох місцях порізало йому голову.

Після консультації в лікарні ген. Григоренко носитиме якийсь час твердий комір на шию, який захороняє від болю і дальшого пошкодження. Генерал мусить заховати цілковитий спокій на протязі декількох днів. Водія таксі поліція передала судовим чинникам.

На доказ свого затурбовання з приводу советського нападу на цю азіатську ісламську країну, ЗСА почала висилати свої розвідлітати типу „Б-52" над Індійський океан і Перську затоку. Ці літаки є далекосяжні і могли б бомбити важливі советські центри.

СВОБОДА SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1103 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1978

Статті, дописи, підписані авторами, не несуть відповідальності за зміст. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг. Допущення задресованою конверту з відповідною поштовою оплатою — за змист оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — \$30.00, на півроку — \$16.00, на 3 місяці — \$9.00. Для членів УНСОЮЗ 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Загроза Москві війною

У своєму зверненні про Стан Унії, вилішеному перед обом Палатами Конгресу 23 січня 1980 — президент недвозначно загрозив Совєтському Союзові, що З'єднані Штати Америки вважатимуть за безпосередню загрозу для своєї безпеки совєтський похід в обшир Перської затоки і тому спротивляться йому „всіма доступними засобами, включно з військовими“. Провода, Президент не назвав докладно тієї лінії, якої Совєтському Союзові не вільно переступати, але говорив про той обшир, який продукують три чвертини всього світового запасу нафти і про загрожені морський шлях, що веде з того багатого на нафту обширу до Європи і Америки. Промова Президента була найострішшою, найжорсткішою, найвищою його виступів від часу совєтської інвазії до Афганістану. Картер не завагає признати, що „ми“, себто він і вся американська державна існа, та, може, й увесь демократичний Захід, приймає, як річ певну, що добре співжиття з Совєтським Союзом автоматично принесе світові мир і безпеку. І стверджує, що цілком інакше ставилися володарі Кремлю, які безперечно змагалися до побільшення і поширення своєї імперії. У цьому признанні було ствердження наївності, яка тепер мститься безпосередньою загрозою американській безпеці, але добре сталося, що бодай тепер, у реакції на інвазію до Афганістану, кремлівські володарі дізналися, що наївна віра Америки у миролюбність СРСР скінчилася й відступила місце рішучою збройно протиставитися дальшому агресивно-імперіалістичному походу. Президент таврував за іменем агресії, колоніалізм, тероризм, шаханша.

Промова президента Картера тривала 32 хвилини — яка це знаменита похвала лекції українським доповідачам і промовцям: у 32 хвилинах охоплено найважливіші проблеми закордонної і внутрішньої ситуації найбільшої потуги світу. Очевидно, у таких вузьких рамках Президент мусив говорити загальними і не міг вичерпати деталей. При всьому рішучому тоні промови Президента були у тій промові теж прикметні Джиммі Картерові риси остраху перед рішучими діями. Заповівши зголошення до Конгресу внесення на відношення „Військової Селективної Служби“ для рекреації здатних до військової служби, мужини у віці 18-26 років, Президент ще не проголосив повороту до обов'язкової рекреації і до відвороту від концепції армії, зложеної з добровільців, — концепція, яка за всіма авторитетними голосами збанкрутувала однаково щодо кількості такого війська, як його якості. Президент промовчав теж, що військові фахівці і дослідники в ділянці воєнної техніки пропонували були продукувати невтрону зброю і супер-бамбардувальника „Б-1“, проти чого Картер спротивився — власне йдучи по лінії совєтських протестів. Президент заповів збільшення американського летунства, створення ударного військового з'єднання (на 100,000 воєнців), що його можна би перекидати літаками в загрожене місце, посилення американської „придатності“ на Індійському океані — але всі ці заходи, хоч які похвальні, задумані на дальшу мету, бо потребують довгих місяців для своєї реалізації. А весь час урядування і теперішнього президента Картера і його попередника Джералда Форда насправді зарпано, коли йдеться про скріплення американської збройної потуги, не вважаючи на часе запевнювання, що ЗСА мусять бути найпершою такою світовою потугою.

Промову президента Картера раз-у-раз переривали оплесками конгресмени й сенатори, дипломати і гості на заповнений галереї. Але придивившись ближче й точніше тій промові, є там чимало сумнівного. Наприклад, коли Президент заповів заходи для скріплення збройної сили та водночас говорив про кончентність зменшити державні видатки і зрівноважити бюджет, то одно з другим не годиться. У часі, коли настала реальна можливість війни — мусить бути обмеження міжнародної торгівлі, зуження експорту, зріст дефіциту торговельного балансу. Тому годі говорити поважно про зрівноваження бюджету і повне zatrudнення здатних до праці громадян поруч з великим збільшенням збройних сил. Тому ті звороти у промові Президента можна частинно записати на рахунок виборчого року. Але вони подобалися зібраним у Капітолі достойним слухачам і напевно сподобаються широким масам американського народу, який любить рішучість і твердість та має зрозуміння для потреби жертви і видатків, коли загрожена безпека країни. Це був добрий виступ Президента і треба тільки побажати, що за сказаним „а“ повинні прийти й дальші букви політичної абетки.

У Елленвільській бібліотеці поширився український відділ книжок

Кергонскон (А. Баранки), свою виховно-відпочинкову Оселю. Тут є великий шпиталь з добрими лікарями та доброю і дбайливою обслугою. Заслугує на увагу і публічна бібліотека з українським відділом. І коли я вперше в 1977 році почав користуватися випозиченими в ній книжками — там була лише одна полиця українських книжок, а сьогодні їх уже є три. Для тих поселенців, що живуть недалеко від Елленвільу, подаю інформацію, що там кожний зможе вибрати собі книжку, за своїм уподобанням, число яких сьогодні збільшилося до 33-ох примірників.

Данило Міршук

РУСИФІКАЦІЯ ЧИ ГОЛОКАВСТ НАЦІОНАЛЬНИХ КУЛЬТУР?

Товариш Куріло був заскочений моїм запитом, і похашем відповів, що сучасний Новоград-Волинський — це велике індустріальне місто, куди багато наїхало на працю робітників з неукраїнських областей, вони і їхні діти не знають української мови, і тому школи переведені на російську мову навчання. Його відповідь була неправдива, але з неї видно, що відповідальні чиновники міністерства освіти не знають стану в окремих містах і не дбають про українську культуру.

Совєтська влада існує 62 роки, 59 т. зв. мирного будівництва, і після короткої відрусуфікації 20-их років, тепер питання національної культури в Україні повернулося знову до вихідної точки часів перед Жовтнем. Як доказ цього, Микола Плахотнюк, наприклад, свідчить, що в Нагірнопетровську ніде не почується української мови.

В українських школах, по містах, крім того, завелось стільки паралельних російських класів, що від так званих українських шкіл залишилися тільки вивіски. Але і таких шкіл (лише з українською вивіскою) українці Дніпропетровська мають тільки 35 переважно на околицях, а росіяни — втричі більше.

Тільки вивіски залишилися на багатьох „українських садках“. Як знаємо, дошкільнятами займаються дитячі ясла та садочки. Шлях до вищої освіти колгоспній молоді хоч не закритий, але дуже ускладнений. Короткий переловлючий період в Україні був також наперед періодом напруженої боротьби українського народу за національну культуру. В тій боротьбі український народ домігся українізації загально-освітніх шкіл і значної частини вищих шкіл, про що свідчить М. Скрипник у доповіді на Пленумі Центрального бюро Пролетстуду 1930 року. Скрипник подав наступні статистичні дані: „Як українізується викладання? По педагогічній вертикалі — найменший відсоток викладання українською мовою був в Одесі і Харкові, де викладання українізовано на 75 відсотків. У Києві викладання українізовано на 92 відсотки, в Полтаві — на 96 відс., а в Кам'янці Подільській — 100 відсотків. У соціально-економічній вертикалі по цілій Україні викладання українізовано на 60.8 відсотка, по сільсько-господарській вертикалі — 65 відс., у медичній на 63 відс., у художній на 56.7 відс., в індустріальній — 20.7 відс. Взагалі, беручи вищі (вищі школи — Ред.) України, викладання було українізовано в 28-29 році на 37 відс., а в 29-30 році на — 40 відсотків.“

Такий стан вишів Україна мала 50 років тому. А що ж ми досягли в епоху хрущовсько-брежньовської „інтернаціоналізації“? (Продовження буде)

У листі творчої молоді Дніпропетровська, розісланому адресатам ще 1968 року, а головне В. Щербинському, Ф. Овчаренку та секретареві СПУ Дм. Павличкову, написано, що в цьому майже мільйоновому місті „немає жодного українського дитячого садка чи ясел, жодної повністю української школи, жодного вуза чи технікуму з українською мовою викладання“.

У Донецьку, Харкові та Одесі питання про українські школи зняте з порядку денного, як і в часи чорної царської реакції. Московський великодержавний шовінізм не лише є господарем міст, а ще й глузує з української мови, називаючи її „націоналістичною“, „бандерівською“. Такого стану приниження й ігнорування корінного населення на його рідній землі ледве чи знали колоніальні народи XIX сторіччя.

Подібно до дитячих садків та ясел совєтська влада розбудовує й восьмирічні та середні школи в промислових і напівпромислових містах та районних центрах з російською мовою навчання. Ще зберелось покалічене українська мова в сільських місцевостях, де є школи з рідною викладовою мовою, але з правилами ті школи погано обладнані. В цей спосіб українська сільська молоддь засуджена на працю в колгоспах або на вивіз в Азію на освоєння диких земель чи розбудову промислу у вічній мерзлоті. Шлях до вищої освіти колгоспній молоді хоч не закритий, але дуже ускладнений.

Короткий переловлючий період в Україні був також наперед періодом напруженої боротьби українського народу за національну культуру. В тій боротьбі український народ домігся українізації загально-освітніх шкіл і значної частини вищих шкіл, про що свідчить М. Скрипник у доповіді на Пленумі Центрального бюро Пролетстуду 1930 року. Скрипник подав наступні статистичні дані: „Як українізується викладання? По педагогічній вертикалі — найменший відсоток викладання українською мовою був в Одесі і Харкові, де викладання українізовано на 75 відсотків. У Києві викладання українізовано на 92 відсотки, в Полтаві — на 96 відс., а в Кам'янці Подільській — 100 відсотків. У соціально-економічній вертикалі по цілій Україні викладання українізовано на 60.8 відсотка, по сільсько-господарській вертикалі — 65 відс., у медичній на 63 відс., у художній на 56.7 відс., в індустріальній — 20.7 відс. Взагалі, беручи вищі (вищі школи — Ред.) України, викладання було українізовано в 28-29 році на 37 відс., а в 29-30 році на — 40 відсотків.“

Такий стан вишів Україна мала 50 років тому. А що ж ми досягли в епоху хрущовсько-брежньовської „інтернаціоналізації“? (Продовження буде)

Володимир Барагура

ЗЛОЩАСНА НОВОРІЧНА ГУСКА, ЖІНЧИНІ ПОВСТЯНИКИ Й НОВОРІЧНА ЗУСТРІЧ ЗІ СМЕРТЮ

(3 циклу „Восні спогади сірої людини“)

Шойно тепер ми усвідомили собі, що з радості ми забули прислонити вікно, світло падало на двір і ший обставини ми завдячуємо небажану новорічну візиту. „Німак“ потягнув носом кухонні запахи, але, побачивши тільки прижарену горюдину, сказав: — Штраф — „шванці цілоти“ — тобто кара двадцять золотих. Я витягнув новісіньку двадцятку, шупо поклавши всунув її в кишеню і, не давши посвідки, вийшов з помешкання. Гуска була врятована!

Старий рік почався „пехово“, але скінчився щасливо. Та Новий Рік приніс нову несподіванку. День після прощання Старого й вітання Нового року знову почався невдачно. Мені трапилося пригода, яка з перспективи часу видається комічною, але могла закінчитися неприємно. Вже раніше мені вдалося отримати „бецунгшайн“, тобто наряд на пару підшов. Верх я дістав шляхом обміну зі знайомим німцем. Я дав йому фунт маку, а він мені шкуру на верх до чобіт. Мак живили німці до витискання олії й споживання його поза придлом каралося смертю. Тому німці називали прирідки з маком „тодескухен“ — смертельні тистека, чи бублики. Але кожний із них за всяку ціну здобував на „чорному ринку“ мак і слав його своїй „фрав“ у Райху. Я рішив пошити жіночі модні тоді практичні й теплі чобітки — „повстанки“, комбінацію широкі й грубого сукна на халавях. Швець обіцяв зробити їх мені за половину цента на вуґалі, а кілька пачок сигареток. Чобітки були готові нарешті і зараз після Нового Року я вийшов з бюра, щоб їх відбрати. Я нікому навіть не сказав, що вихожу під час годин урядування, бо думав за тридцять хвилин вернутися. Та так не сталося. Тільки я зайшов з вулиці Колерника на Куркову, як з усіх боків розлягся свист сироків і з кушів у недалекому сквері та з каменичних захапелків вискочила німецька поліція, скріплена ненімецькими поліцейськими. Всі вулиці заступили вантажні авта. Командант облави через гучномовець проголосив, що ніхто не наважується втікати, бо поліція стрілятиме. Я зрозумів ситуацію: це одна із щоденних облав на працездатних мужин, щоб забрати їх на примусові роботи на фронті або в Райху. Я не раз був свідком такого людоловства, але одне вперше став його жертвою. Нас усталили

чвірками і повели під ескортом на збірний пункт. Подорожі я звернувся до ненімецького поліцейського: — Слухайте, друже! Пустіть мене, я вийшов з бюра і мушу на час вернутися.

Але земляк штовхнув мене прикладом рушнич під ребро, зробив офіційну міну, мовляв, „не валий дурака“.

На збірному пункті стали нас перевіряти. Хто мав документ праці, того відпустили й мене. Я ще забіг по чоботяті і після двох годин неприємності, найвищих страху, прийшов до бюра. Шеф вирішив на мене очі, чому я не зголосив, що вихожу, але я виправдався, що під час його неприємності я отримав пильний телефон з пресового бюра при Українському Допомоговому Комітетові від д-ра Б. Галайчука і мусів вибійти. Шеф пригадав мені обов'язок зголошувати неприємності у бюрі усно, або запискою, щоб він знав, де мене рятувати, коли знайдуся в халепі.

Новий Рік цієї пропам'ятної зими, останньої у Рідних землях приніс мені ще одну немилу пригороду, яка однаке мала „гепі енд“, бо я чудом вийшов з неї живий.

У місті ставало небезпечно. Тільки сутеніло, вулиці пустіли: від цивільних людей, всі вікна мусили бути затемнені. Театри й кіна кінчали свої програми й сеанси зараня. Бували випадки грабунків і вбивств. Вночі не раз було чути по вулицях постріли, крик на поміч, тупотіння ніг. Розгулювалися польські бойки, що вчорами, і то й у білий день стріляли українських громадян під претекстом їхньої співпраці з німцями. Бували й українські бойки з відпаленою акцією. Зокрема небезпечні були німецькі десерттери, які відбирали у прохожих документи, вбивали власників і переселялися в їх одяг, щоб дезертувати.

Була восьма година вечора. Надворі сніговий. Я вертався з балету „Пер Гінт“ в товаристві знайомих лікарки, яка опікувалася нашим немовлям. На вулиці ні живих душ. Ми доходили до вул. св. Миколая, де жила моя супутниця, коли це раптом заступили нам дорогу два воєки — один німець, другий „косоокий“ у німецькій уніформі, колишній совєтський боєць, що перейшов до уніформованих німецьких частин під

першим двом жінкам наказували задушити одну одну. Жінку, яка залишалася в живих після такого поспинку, задушував хтось інший. Щодо третьої, то вона мусіла покінчити життя самогубством: їй наказували вийти на найвищу скалу і звідати впасти додолу в провалля, на дні якого стирчало гостре каміння. (Про всі ці й багато подібних до них жорстокостей ми довідалися частково від наших провідників-фіджіців, а частково з книжки Кіма Гравела „Fiji's Times. A History of Fiji“).

І ось ми на острові Віті Леву — найбільшому з колишніх островів „людодів“. (А їх тут нараховується понад 300, хоч заселеними є лише 100). Хоч ми були свідомі того, що за дуже рідкими винятками людодівство тут вже не практикується понад сто років, проте проїжджаючи темними й вузькими вулицями, окутаними густим тропічним лісом містечка Нанлі, мимоволі тривож на думка летіла до тих часів, коли тут людина людину трактувала, як лише одне з продуктів (і то, може, й не найдорожчим) харчування. Як же тепер виглядають їхні нащадки? Чи й досі мають в собі щось „людодського“, жорстокого, немилосердного?

Звичайно, нічого подібного! Смуляві — негро-подібні невеликого росту, спокійні, фіджійці раді допомогти, коли до них за чимсь звертаються. Досить влучно висловились про них герцоґ Едінбург, тобто чоловік королеви Єлизавети (Фіджі належить до Британського комонвелту), „кожного разу, коли я відвідував Фіджі, я залишаюся враженим великою добротою та гостинністю людей цих островів. У теперішньому світі, коли колотеч та заворушення існує більше ніж спокою та гармонійних стосунків, є великою приємністю бути знову в щасливій атмосфері Фіджі“... (Із звернення до прем'єр-міністра Фіджі Рату Мара в березні 1971 р.). І це говориться про ті острови і той народ, згадка про який ще сто років тому страхала навіть відважних тодішніх мореплавців.

І ось ми на острові Віті Леву — найбільшому з колишніх островів „людодів“. (А їх тут нараховується понад 300, хоч заселеними є лише 100). Хоч ми були свідомі того, що за дуже рідкими винятками людодівство тут вже не практикується понад сто років, проте проїжджаючи темними й вузькими вулицями, окутаними густим тропічним лісом містечка Нанлі, мимоволі тривож на думка летіла до тих часів, коли тут людина людину трактувала, як лише одне з продуктів (і то, може, й не найдорожчим) харчування. Як же тепер виглядають їхні нащадки? Чи й досі мають в собі щось „людодського“, жорстокого, немилосердного?

Звичайно, нічого подібного! Смуляві — негро-подібні невеликого росту, спокійні, фіджійці раді допомогти, коли до них за чимсь звертаються. Досить влучно висловились про них герцоґ Едінбург, тобто чоловік королеви Єлизавети (Фіджі належить до Британського комонвелту), „кожного разу, коли я відвідував Фіджі, я залишаюся враженим великою добротою та гостинністю людей цих островів. У теперішньому світі, коли колотеч та заворушення існує більше ніж спокою та гармонійних стосунків, є великою приємністю бути знову в щасливій атмосфері Фіджі“... (Із звернення до прем'єр-міністра Фіджі Рату Мара в березні 1971 р.). І це говориться про ті острови і той народ, згадка про який ще сто років тому страхала навіть відважних тодішніх мореплавців.

Коли вмирає ватажок племені, тоаби йому забезпечити „комфорт“ також після смерті, його жінку задушує і клали разом до його гробу. Коли ж такий ватажок мав більше, як одну жінку (а деякі з них мали до 60-ти жінок), то перші три найближчі чи найулюбленіші його жінки мусили піти разом з своїм „босом“. Робилося це так:

З ЛІСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

СПРАВА ГОЛОКАВСТУ

Прочитавши в „Свободі“ статтю п-ї Ольги Кузьмич у справі українського голокавсту, добре було почути, що знайшлась людина, котрій лежить на серці всі крики, які зазнав наш український нарід, але це тільки краплина в морі. Чому так мало голосів в цій важкій справі?

Де є наші вчені, письменники, професори, політики, священики та інші? Наша преса повинна більше місця призначувати справі українського голокавсту.

Друга справа — це видання книжок в англійській мові. Але найкраща річ — це виготовлення документального фільму (в англійській мові) про український голокавст. І тут повинні співдіяти всі українці в вільному світі.

Такий документальний фільм нам треба починати від великого голоду в Україні, аж до Другої

світової війни. Нам треба показати цілому світові, що не 6-7 мільйонів згинуло нашого народу в такому голокавсті, що історія нашого народу — це один великий голокавст.

Дальше в такому документальному фільмі обов'язково влучити ті моменти, де наші люди переховували і опікувалися впродовж довгого часу. Багато українців заплакали за не своїм життям. Нам треба показати світові, скільки добрих ми вчинили для них, і це ствердить, що живі свідки наші і живі свідки та багато документів.

Скажете, що на таку велику справу потрібно мільйони грошей, а скажу, що на таку справу мільйонів знайдуться. Наш нарід тільки чекає, щоб хтось таку акцію почав.

Наші люди в більшості не є бідіні і дають великі суми на добрі цілі, навіть дають сотні тисяч. Думаю, що в цьому не буде проблеми. Дуже важке, щоб таку велику акцію очолювала хоч би була почесним головою високодостойна особа, якщо можливо — наш Блаженніший Патріярх Йосиф Сліпий, а коли це неможливо, то інша високодостойна особа. На коментатора такого документального фільму запросити доктора Мартіна Абенда, слово якого має велику вагу.

Нам не треба марнувати дорогого часу, а братися до праці вже тепер, поки ця справа ще досить свіжа і гаряча, бо коли „застигне“, то тяжко буде її „вигребти“.

Стефан Палилик, Йонкерс, Н. Й.

СПРОСТУВАННЯ

У „Свободі“ з 10-го січня ц. р. ч. 7, на 4-й ст., у статті п. з. „Реалістичні відблики конференцію в Нью Йорку“, поміщено:

„Д-р О. Соколинський звідважно пробуковинський з'їзд у Торонто. Створено редакційну колегію під проводом д-ра Роговського для видання буковинського збірника“.

Слід ствердити, що на повнощому з'їзді в Торонто, що відбувся 21-го вересня минулого року ані один із названих панів не був присутнім, тому дивно, що д-р О. Соколинський інформував про з'їзд, не взявши участь в ньому. Цей факт доводів до помилковості його інформації про те, що д-р Роговський — очолив редакційну колегію.

Згідно з повідомленням у „Свободі“, ч. 236 з 17-го жовтня м. р., обширна монографія про Буковину появилася в 1956 році, а тепер іде намагання про англономове видання. До провізоричної редакційної комісії такого видання увійшли: п-ї О. Судчак, координатор, та пп. І. Новосівський та Дм. Яремчук — члени.

За видання „Буковини“ Ф. Лукіянович Філадельфія, Па.

Юл. Мовчан

3 ПОДОРОЖНІХ НОТАТОК

(1) СЕРЕД НАЩАДКІВ КОЛИШНІХ ЛЮДОДІВ

Наш новозелянський літак ДС-10 (того самого типу літак, що недавно впав над Чикаго та Антарктидою де загинуло разом понад 500 людей) опинився над островами Фіджі (Fiji). Точніше, над найбільшими з них — Віті Леву. Острови розташовані в південнозахідній частині Великого або Тихого океану (Паціфік) — 1,150 км., на північ Нової Зеландії на 1,738 км., в північносхідному напрямку від Австралії. На щастя, катастрофи з нами не сталося, хоч вона могла б бути. Коли літак вже був „напакований“ людьми і мав відлітати, з аеродрому в Авкланді, Нова Зеландія, раптом мотор перестав працювати. За пару хвилин пілот каже до пасажирів: „маю „бед ну“ (погану вистилу) для вас: щось сталося з мотором і тому прошу всіх висісти з літака“.

Ми всіли. Добре, що це сталося тоді, коли літак ще був на землі! Ну, а якби це сталося тоді, коли літак був десь під небесами!

На велике здивування, не минуло й цілої години, як нас знову кличуть всідати до... того самого літака! Мовляв, все вже направлено і ми можемо знову всідати до ДС-10. Багато вагалось, чи всідати чи ні. Бо, мовляв, мотор ми працювали, коли ще був на землі. Ну, а що буде, коли він попробує підійматися з титарем понад 200 осіб та їхніми валізами і т.д. Де гарантія в тому, що він знову не „застраїкує“? Немає такої гарантії і напевно навіть найкращий пілот не може на 100 відсотків передбачити, що його чекає в повітрі. Ну, але так воно вже є в житті. Без ризику ніде не можна обійтися. Ну, та це між іншим.

(Продовження буде)

КАРАВАНСЬКІ...

(Закінчення зі стор. 1)

привітання, кажучи, що, немов із сивої давнини виринули ось тут перед нами у розкішних шпанах і національних одягах молоді бандуристи і нашою рідною, неперевершеною пісню по-радіували наші серця. Вона давала також українській громаді не тільки за привітання, але також за конкретну допомогу у їхньому звільненні і виході з тієї жахливої зони, що її на ім'я СССР, — заявила Караванська, кажучи, що знає про всі заходи, які були зроблені громадою в Конгресі ЗСА чи через протестні акції, голодування, вислання петицій тощо. Подякувала також організаціям, зокрема Міжнародній Амнестії, Українському Лікарському Товариству Північної Америки, Товариству американських мікробіологів та іншим, бажаючи українській спільноті дальших успіхів у праці.

Святослав Караванський після короткого вступу і подяки, читав свої вірші: „Батькові“, „Бог є“, (цей вірш був написаний під враження повідомлення, що його деякі твори представили на Заході), „Парус білий“ — присвячений дружині, коли вона перебувала під слідством у 1972 р., „Сахарову“ (у зв'язку з його засланням, хоч вірш написаний ще в 1974 р.), „Усмішка деспота“.

Справжнє „випробування“ наступило для Караванських у точі „запити“, що були поставлені їм на письмі численними громадами учасниками цієї зустрічі. Питання ставили: мгр Олена Процюк, д-р Аскольд Лозинський, д-р Роман Крупа, мгр Вожаківська, Володимир Процик, Я. Стірок, Е. Шпайло, Андріян Каратницький, д-р Іван Серант, Микола Андрес, С. Раковська, Анна Сокольська, Мирон Маслович, А. Колінянський, Леся Порещ, мгр Осип Ружа, Микола Турецький і Анна-Романа Байлак-Караванська, яка передала тільки привітання Караванським від колишніх політичних в'язнів, які були засуджені за діяльність в рядах ОУН і УПА в роках між 1040 і 1960.

Питання були різні, наприклад, пані О. Процюк хотіла довідатися про здоров'я і інші умовини у в'язницях і концтаборах, про лікарську опіку, долю жінок і дітей. Інші запитували чи можливим є, щоб дисиденти знайшли між собою спільну мову; чи Закардонне Представництво Гельсінської групи під керівництвом ген. П. Григоренка виконує позитивну роботу; як уявляють собі в Україні визволення; як громада мала б допомагати Гельсінському Закардонному Представництву; якими способами переслідується українська молодь в Україні; наскільки молоді є національно свідомі; чи резолюція Крайової Ради УККА в справі ген. Григоренка є корисною чи ні; чи є в Україні спротив русифікації і у яких формах; чи чули про масові вбивства у Вінниці; як адалось перевести частину віршів хто поневолює Україну — росіяни чи комуністичний режим; скільки правди є в писаннях Данила Шумука; як доля спіткала полонених і т. зв. „остівців“; чи С. Караванський змінив від часу ув'язнення свій політичний світогляд; чи дисидентський рух в Україні є масовим та інші питання. Д-р А. Лозинський, покликаючись на документ Західного Представництва Гельсінської групи, підписаний між іншим Ніною Стратою-Караванською, із засудом революційних методів боротьби проти союветських установ на Заході і в СССР,

запитував: якщо не революційний, то який спосіб боротьби пропонують Караванські за визволення українського народу.

На цілий ряд запитань, на підставі яких, — як заявила Ніна Караванська, — можна б писати цілі трактати, відповідали по черзі пані Н. І. С. Караванська, які до деяких питань не займали виразного становища, може навіть тому, щоб не викликати нових контроверсій. У Союзному Союзі, — заявила пані Караванська, — закони усе передбачають, але поспробуйте зіткнутись з дійсністю, то щойно тоді побачите, що всі кодекси служать в першу чергу режимові, а не людям. Рух спротиву, спершу літературний, а потім правозахисний, ніколи не був масовим, він був радше рухом інтелектуалів, які побачили, що в атмосфері застиску вже не можливо дихати і тоді вирішили протидіяти. Репресії проти цього руху, зокрема жорстокі в Україні, Грузії, Прибалтиці, а тепер виглядає, що режим хоче знищити вільнодумство також в Росії і цілому СССР. Методи вживанні членами руху спротиву тут на заході не цілком відомі, — сказала пані Караванська. „Ми бачили Україну, такою якою вона є — реальною, поневоленою, стероризованою, Україну з людьми вихованими вже союветським режимом“, — підкреслила Караванська, відповідаючи на питання д-ра А. Лозинського. У таких умовах революційні спалахи Н. Караванська вважає небезпечними, але не засуджує тих, які шукають інших засобів боротьби. Спротив русифікації зростає, бо навіть демонстративне говоріння на вулиці українською мовою є свого роду спротивом. Є і такі, що соромляться української мови. Це дуже складне явище, яке створює окупанти. Про відсоток національно свідомої української молоді тяжко говорити, — заявила Караванська, звертаючи увагу, що на молоді йде особливий тиск режиму. Відповідаючи на запитання про резолюцію Крайової Ради УККА в справі ген. Григоренка, Н. Караванська заявила, що саме слово „засуджувати“ потрапляє і з ним ми так часто зустрічаємося в СССР. У піднесенні Караванська додала: „совіти вже в Афганістані, хто знає де будуть завтра, а ми все ще один одного засуджуємо“.

Багато відповідав Святослав Караванський. Він розповів про долю полонених і т. зв. „остівців“, які спершу попадали в „профілактичні“ табори, а вже після перевірки їх розділяли до кого куди — одних в концтабори, одних під „стенку“, а малу частину відпустили. Книжки Данила Шумука ще не всі прочитали; українці відігравали провідну роль в організуванні страйків в концтаборах; наголошували ворожнечі між українцями і росіянами не дипломатичне діло. „Не обвинувачуйте вбивць російський народ, — заявив С. Караванський, — а радше частину, яка вклочилася у правлячу верхівку; не можна наставляти російський народ проти України“. Згадуючи Вінницю, Караванський підкреслив, що вбивства проводились по всій Україні; не всі в Україні знають про ці справи. Відмітив позитивність радіопередавань до СССР, які там слухають. Чи змінив свій світогляд? В принципі від ранішого світогляду не відмовляється. Найбільш революційним газетом вважає декларацію про вихід України з СССР і встановлення самостійної, незалежної держави. „Перше держава, а потім устрій“.

УСПІХИ НАШОЇ МОЛОДІ

Роман Лоза здобув докторат із хемії

При кінці листопада 1979 року Роман Лоза завершив свої студії докторатом з хемії, захистивши докторську працю на тему: „Molecular Rearrangements of Tetrasubstituted Cyclopropanes“.

Роман Лоза народився 14-го серпня 1953 року в Боффало, Н. Й. Початкову освіту здобув в українській парафіяльній школі св. Миколая у Боффало, в 1959-1967 роках, а середню — у двох школах: Канізіус гайскул в Боффало (два роки) і Клівленд гайскул у Чіктовага, біля Боффало, куди в 1969 році переїхали батьки його батьки. В тому часі відвідував також „Рідну Школу“, закінчивши її іспитом зрілості в 1971 році, тобто в цьому ж році, коли закінчив американську середню школу. Здобувши середню освіту, він поступив у стейтський університет у Боффало на відділ хемії. В 1975 році одержав ступінь бакалавра з хемії, після чого став сразу докторантом. Програма докторських студій тривала 4 роки. Професором Романа Лози був д-р Альберт Падва. Під час студій, зокрема в першому їхньому етапі був активним членом Українського Студентського Товариства при університеті, а також його головою в одній каденції. Належав до Плату.

Д-р Роман Лоза

риства при університеті, а також його головою в одній каденції. Належав до Плату.

Тепер д-р Роман Лоза переїхав до Чикаго, де одержав працю у тамошньому університеті в рамках так зв. післядокторської програми.

Весь час на протязі своїх студій Роман Лоза одержував державну стипендію, а крім того одного року був стипендістом УНСоюзу.

Роман Лоза — як і його батьки д-р Михайло та молодший брат Борис, студент медицини, — є членом 360-го Відділу УНСоюзу в Боффало.

Д-р Богдан Возняк — новий український дентист в Геммонді

Українська громада Геммонди, Індіана, радіє, як і інші громади доброю новиною, що д-р Богдан М. Возняк успішно закінчив свої дентистичні студії в Індіанському університеті, Індіанополіс, одержавши диплом доктора дентистики.

Д-р Богдан М. Возняк

Д-р Богдан М. Возняк народився коло Нового Самбора у Західній Україні та є сином Миколи та Стефанії (з дому Поливка) Возняків. Початкову школу — Вудров Вільсон і середню — Геммонд Гай закінчив у цьому ж місті, в якій студіював ще дві мови — німецьку і російську.

Університетську освіту здобув, так само у місцевому Перду університеті, де і втім відбув 2-річну військово-службу в 1971 році, що допомогло йому закінчити дентистичні студії в 1976 році.

Крім англійських шкіл, він учався до місцевої Української Школи, так і до місцевої ланки СУМ-А при Осередку СУМ-А ім. Крут в Чикаго — Південь, і

тим самим володів плавною українською мовою. Д-р Б. Возняк одружений з українкою — Анною (з дому Пелешенко), і є платником українського Національного Датку.

У 1976 році д-р Богдан М. Возняк почав дентистичну практику в Портелжі, Індіана, його батько є членом 107-го Відділу УНСоюзу.

М.В.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ...

(Закінчення зі стор. 1)
моніальна виміна кораблями між Великою Британією і СССР не відбудеться, а державна радіосиловна Бі-Бі-Сі збільшить свої

Вкінці Ніна Караванська, зробила додатки до відповіді мужу, наприклад про існування двох російських імперіалізмів — царського і теперішнього, про російських діячів спротиву, які хоч не ставлять у своїй програмі творення національних держав, але за це розкидують основи імперії, а багато демократичних діячів Росії симпатизують українцям і їхнім стремлінням відбудувати свою державу. Ця заява викликала відрухову реакцію одного слухача із залу, який поставив поза програмове питання: „хто сьогодні гине — Україна чи Росія?“ Караванська відповіла: „250 мільйонів людей поневолених“.

Програма добігала до кінця і голова КОУАВ інж. Є. Івашків, подякувавши гостям і громаді за участь, закрав зустріч, а присутні яких було на залі біля 800 осіб, відповіли український національний гімн.

Вечір, присвячений композиторові

В. Івасюкові

Дня 16-го грудня м. р. заходом 70-го Відділу СУА ім. Віри Бабенко в Українській Централі, у доміві СУА, в Пассейку, Н. Дж., відбувся Вечір, присвячений замордованому КГБ у Львові сл. п. композиторові Івасюкові. Домівку вчуть заповнили членкині СУА, а між ними й немало чоловіків.

На сцені відіграв доволі великого розміру фото Володимира Івасюка.

Вечір відкрила голова СУА Леся Порохня, передавши провід Вечора Дарії Колотало, культурно-освітній референті СУА. Дарія Колотало талановита поетка, але скромна жінка і щира патріотка. Вечір переділо читання віршів наших нескорених поетів, та перед цим Дарія Колотало вдумливим словом поділила їхню характеристику.

Першою поеткою, що її п-ні Колотало представила присутнім, була Ірина Сенік. Представляючи інших поетів по черзі, прелегентка коротко подавала їхній життєпис і роки засуду. Вірші Ірини Сенік прочитала учениця Школи Українознавства Галина Мазурок.

Вітак Д. Колотало розповів про Степана Шабатура, а її вірші відчитала учениця Школи Українознавства Оresta Федун. Опісля квінтет під орудою Андрія Фарміги, в якій взяли участь: Дарія Бакалєць, Катруся Слободух, Таня Слободух, Дарка Галабурда та Оresta Федун, яка грала на гітарі та А. Фарміга, виконали підгураганні оплески такі пісні, як: „Червона рута“, „Мила моя“ слова В. Івасюка та В. Симоненка „Люди“ та на додаток „Земле моя“.

У підготовці цього вдалого і культурного вечора, у підшукаванні виконавців допомогла п-ні Світлана Марченко.

Західний світ...

(Закінчення зі стор. 1)

резолуцію прийняв також європейський Парламент у Штрасбурзі, а ізраїльський прем'єр-міністр Менахем Бегін хвалив Сахарова за його допомогу жидівським дисидентам і вимагав привернення для нього усіх прав та дозволу на поворот до Москви.

Державний департамент у Вашингтоні в опублікованій заяві, яка появилася після арешту Сахарова, заявляє, що офіційний акт репресії проти людини, яка вела боротьбу за права людини в Союзному Союзі, є не тільки порушенням Гельсінського договору, але він є негідний. В заяві також говориться, що не можливо словами виразити признання Сахарову за його вклад в оборону людських прав не тільки в СССР, а але також у цілому світі.

У Сирії також збомбили будинок советського „Аерофлоту“

Дамаск, Сирія. — Пресо-ві агентства інформують, що не тільки у Мюнхені і Нью Йорку, а також у Сирії збомбили будинок советського „Аерофлоту“. Загальною думкою, що будинок збомбили „мусулманська патріотична група“, яка бажала цим актом заперестувати проти советської інвазії в Афганістані. Політичні чинники заявили, що

жертв у людях не було, але сам будинок був майже цілковито знищений. Поліція не подала подробиць цього несприємного для Сирії — яка старасться мати добрі зв'язки із СССР — випадку і розшукує за виконавцями атентату.

Як відомо, будинок „Аерофлоту“ в Мюнхені згорів до тла, а в Нью Йорку був тільки пошкоджений вкисною через вікно бомбою.

У П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ І СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ДОМОВИНИ ІЗ ТІЛНИМИ ОСТАНКАМИ І ЧИКАГА НА КЛАДОВИЩЕ ФАКС ЧЕЙС У ФІЛАДЕЛФІЇ, ПА.

бл. п.

Д-ра ОРЕСТА ЛЕСЬКІВ

СЛУЖБИ БОЖІ

ЗА СПОКІЙ ДУШІ НАШОГО НЕЗАБУТНОГО СИНА

відбудуться:

1. Newark, N.J., церква св. Івана Хрестителя, 31-го січня 1980 р., о год. 7:15 рані;
2. Riverside, Conn., церква св. Володимира, 1-го лютого 1980 р., о год. 8-й рані;
3. Філадельфія, Па., церква Melrose Park, 1-го лютого 1980 р., о год. 9-й рані;
4. Трентон, Н. Дж., церква св. Йосафата, 1-го лютого 1980 р., о год. 8-ма рані.

Про молитви за душу Покійного просять — РОДИЧІ Я РОДИНА

Пам'яті інж. Юрія Кутового

У п'ятницю, 21-го грудня м.р., після затяжної і тяжкої недуги, запричастившись Святими Тайнами, помер, на 53-му році трудлюбивого життя св.п. інженер Юрій Кутовий.

Св.п. Ю. Кутовий народився 6-го жовтня у 1926 році в Ризі, Латвія. Ще малим хлопцем з батьками переїхав до Золотоверхового Києва, де й провів своє юнацьке життя. Чар української землі залишив на ньому свою печать. Він любив Україну і свій народ ширію і готовою до чину любов'ю, а ненавидів північного поневолювача. Від свого батька інж. Андрія Кутового успадкував замишляння на технічних наук. Переїхавши в час Великого Ісходу на Захід, він продовжує навчання у гімназії, а відтак в УТГ. Був активним членом і головою Української Студентської Громади.

Прийшовши до Америки, він з великим завзяттям продовжує студії, осягнувши в Іллінойському університеті диплом інженера-електрика. В підприємстві, де він працював довгі роки, займав високе і впливове становище, керуючи спеціальними проектами та даючи виклади для молодих інженерів на семінарах. Із свого становища він допоміг багатьом українським інженерам і креслярам улаштуватися на працю. Тут власне виявилася його шляхетна, кристалічна — чиста любов до свого ближнього. Але він ніколи цим не хвалився, був тільки щасливим, коли міг допомогти

своєму братові — українцеві. Він мав дуже багату приятельську не-українцями і в нього не існувало різниці територіальної чи релігійної привабливості. Бож був справжнім соборником. Він був великим педантом, щирим, товариським, та був людяно веселою вдачею. Був членом Товариства Українських Інженерів Америки, членом української православної парафії св. Володимира в Чикаго та членом 425-го Відділу УНСоюзу.

Чин похорону довершено. Протопр. Ф. Білецький, катедри св. Володимира. Н. вічний спочинок тіло спочилого поховано на Елм Вудс цвинтарі дня 24-го грудня 1979 року. В похороні взяли численну участь інженери різних національностей і підприємства де Покійний працював. Прошав його представник ТУІА від Відділу в Чикаго. Покійний залишив углибокому смутку дружину Людмилу, синів Альфреда — також інженера, матір і сестру в Німеччині та тету Віру Качинську в Чикаго.

Панахиду за Покійного відправив протопресвітер Федір Білецький, прошальні слова сказав інж. Я. Струтинський від Т-ва Українських Інженерів Америки.

Похорон відбувся в понеділок, 24-го грудня з катедри св. Володимира.

Пам'ять про добрі діла Покійного залишиться на українській спільноті на завжди.

М. Яременко

Українська згадка про д-ра

С. Яковсона

Сан Франціско (Каліф.).

Дня 28-го грудня м. р., тут, під час загальних зборів Американської Асоціації Вчителів Слов'янських і Східноєвропейських Мов (ААТСЕЕЛ), запрошений до слова проф. Яр. Рудницький з Канади присвятив довшу згадку покійному д-рові Сергієві Яковсону, почесному консультантові Конгресової Бібліотеки й довголітньому голові Слов'янського та Східноєвропейського Відділу цієї бібліотеки, який помер у Вашингтоні 13-го листопада 1979 року. Д-р Яковсон багато причинився до впорядкування українських матеріалів у Конгресовій Бібліотеці, поширення колективів співробітників цієї бібліотеки українськими спеціалістами, виданнями про Україну. Завдяки йому проф. Рудницький двічі працював консультантом українців в Конгресовій Бібліотеці (1956 і 1977-79).

Після його виступу загальні збори ААТСЕЕЛ висловили кондольні прислання вдові — проф. Г. Яковсон та вислаливали йому пам'ять постанням з місця і хвилююмо мовчанку. Зборами проводила д-р Т. Доу-ченко з Мінесотського університету, теперішня пратидентка ААТСЕЕЛ, яка складала проф. Рудницькому подяку за його слово.

Повідомляємо Приятелів і Знайомих, що 26-го січня 1980 року, закінчила своє трудолюбиве і чесне життя, заслужена громадянка, довголітня учителька Українського Музичного Інституту у Львові і на еміграції

бл. п.

ОЛЕНА ВОЛОШИН

народжена 18-го грудня 1882 року

ПАНАХИДА відбудеться в похоронному заведенні П. Ярем, у вівторок, 29-го січня 1980 р., о год. 7-й веч. ПОХОРОН у середу, 30-го січня 1980 р., о год. 9:30 ранку, з церкв св. Юра на цвинтар в Бавид Бруку, Н. Дж.

ДАРІЯ І МИКОЛА ЛЕБЕДЬ з Родиною

З великим болем серця повідомляю Рідних, Приятелів і Знайомих, що 25-го січня 1980 року, по тяжкій недузі, упокоїлася в Бозі, на 64-му році трудолюбивого життя, наша Найдорожча ДОЧКА Я КУЗИНКА

бл. п.

СТЕЛЛА ЗАГРОДНІК ОСТАПОВИЧ

Похоронні відправи: ПАНАХИДИ — в неділю і понеділок, 27-го і 28-го січня 1980 р., о год. 8-й веч. в похоронному заведенні Fredricks Funeral Home, 192 St. Northern Blvd., Flushing, N. Y.

ПОХОРОН у вівторок, 29 січня 1980 р., о год. 10-й рані — СЛУЖБА БОЖА в церкві Благовіщення, а відтак на цвинтарі св. Марії у Флашингу, Н. Й.

В глибокій смутку залишилися: мама — ЛЕОНОРА ОСТАПОВИЧ і в Україні братова — ОЛЬГА з дітьми ЛЯРИСОЮ І СТЕФАНІЮ та їх діти в Америці: вуйко — СЕМ КУДЛА з дружиною ДАЄН сестрички: АННА ГАНКЕВИЧ з родиною ЗОФІЯ з мужем ГРИГОРІЕМ ЧЕРЕПАХА

Відділ УККА в Сиракузах, Н. Й. при співучасті Місцевих Організацій ВЛАШТОВУЄ

СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ

для відзначення

62-ОІ РІЧНИЦІ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ І САМОСТІЙНОСТІ

в неділю, дня 3 лютого 1980 р., о год. 5-й по пол. у залі Українського Народного Дому

Святочну промову виголосить Проф. Д-р МИХАЙЛО ЛОЗА з Боффало, Н. Й., а програму виконують МІСЦЕВІ МІСТЕЦЬКІ СИЛИ.

До участі запрошуються усе Громадянство міста й околиці.

Вступайте в члени УНСоюзу!

День у пошану педагогів-сеньйорів

Календар імпрез у кожному більшому скупченні української громади, а завжди заповнений, а то й переповнений різними імпрезами: державні річниці, парафіальні свята, ювілеї, наукові конференції, імпрези окремих організацій, мистецькі виставки і т.п. дають свідчення живучості української громади, високий культурний рівень, а головне бажання передати молодшому поколінню усе те, що дороге українцям. Деякі імпрези рік-річно повторюються, а деякі організуються раз на десятиліття. До такої небуденної, а краще сказати — єдиної на терені ЗСА, була імпреза в честь українських педагогів-сеньйорів у Чикаго. Організатором імпрези була Українська Учительська Громада, яка провадила протягом 29 літ найбільшу в діаспорі українознавчу школу.

За цей довгий час гурт висококваліфікованих педагогів, передав молоді своє глибоке знання, свою любов до України, до рідного слова, що й залишило незатерту печать у душах молоді, яка вже стала на зміну тих, що знемоглися у дальшій праці для української справи. На жаль — не всі були привітні. Деякі відійшли у вічність по заслужену нагороду за свій труд.

В імпрезі взяли участь священики, сестри, ЧСВВ, представники організацій та численна українська громада.

Зустріч відкрила голова Учительської Громади Ю. Назаркевич і передала ведення п. Я. Оришуківі — вчительці вищих курсів українознавчої школи. Парох катедрального храму о. прелат П. Леськів переісв моливу й поблагословив обідню „трапезу“.

По обіді, слово про достояння педагогів-сеньйорів, виголосила голова УКА д-р Мирослав Харкевич, підкреслюючи найбільш важливу роль педагога-виховника у житті народів. Промова д-ра М. Харкевича була повна пошани й признання до тих, що своєю працею дають гранітні підстави у розбудову культурних народів. Хор емеритів при катедральному храмі св. О. Ніколая відспівав кілька пісень під диригентурою проф. В. Шута, при аккомпаньєменті п-ні Шут. Ансамбль бандуристів при православному соборі св. Володимира, у складі: Василь Деркач — керівник, Ляля Кочман, Катя Косик, Наталя Кохно і Тарас Кохно по-мистецьки виконали три музичні твори, а проф. Стефанія Чухацький з глибоким відчуттям виголосив поему І. Франка „Святевечірня Казка“.

Привіт від Владимира Ярославича Габра, прийнято гучними оплесками, як і ряд інших привітів від українських установ та організацій.

Незабутню зустріч закінчено молитвою.

Н.Н.

„Молода Думка” на Різдвяному Фестивалі в Нью Йорку

На запрошення міста Нью Йорку, танцюристи „Молодої Думки” під керівництвом Роми Прийм-Богачевської виступили в неділю, 16-го грудня ц.р. на Різдвяному Фестивалі на П'ятій сцені.

Українські танцюристи виконали два танці поміж точками шведського дівочого хору і жидівського танцювального квартету.

Наталя Лазірко дуже гарно представила публіці наших танцюристів і розповіла про танці „Гуцулку” і „Метелицю”, що були в програмі виступу. Бадьорний вигляд танцюристів у барвистих народних одягах притягнув до себе увагу численної вибагливої публіки, яка їх сердечно привітала оплесками, подивлялася по-мистецьки виконані танці, а на закінчення нагородила наших юних танцюристів рясними оплесками.

Н.Н.

Друкарня „СВОБОДИ”
приймає до складу і друку

КНИЖКИ • БРОШУРИ • ЛЕТОЧКИ
ВЕСІЛЬНІ ЗАПРОШЕННЯ • КВИТКИ
ТОЩО.

“SVOBODA”
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807
N.Y. Line — (212) 227-4125

Увара! Вже появилася друком книжка Увара!
Уласа Самчука

СЛІДАМИ ПІОНЕРІВ
ЕПОС УКРАЇНСЬКОЇ АМЕРИКИ
IN THE FOOTSTEPS OF THE PIONEERS
SAGA OF UKRAINIAN AMERICA

Книжка з твердого зелено-темної полотної обгортки, з мистецьким написом в оформленні БОГДАНА ТИТИ
у видавництві УНСОЮЗУ „Свобода”
268 сторінок. Ціна \$15.00 з пересилкою

Замовляти можна в книгарському відділі при „Свободі” пересилаючи рівнозначний чек збогровищенні переказу
Мешканців стеїту Нью Джерсі зобов'язує 5% стейтвого податку.

“SVOBODA” BOOKSTORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

ОЛЕНА ЗВІЧАЙНА та МИХАЙЛО МЛАКОВИЧ

ВОРОГ НАРОДУ
ПОВІСТЬ У ДВОХ ТОМАХ
Том перший: Проти Теті. Том другий: Пляжета Рабіл.
939 сторінок. Ціна \$15.00 дол.

Замовляти книгарський відділ при „Свободі”, пересилаючи чек або поштовий переказ, долучуючи 75 центів на кошти пересилки.

“Svoboda”, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303

У Міжнародний Рік Дитини

На закінчення Року Дитини, який був проголошений Організацією Об'єднаних Націй, та солідаризуючись з нею, — Світовим Конгресом Вільних Українців — Молодий відділ Української Православної Ліги при церкві Святого Вознесіння у Мейфлуді, Н.Дж., вирішив присвятити день 16-го грудня м.р. не лише тим дітям, які в умовах американського доброброту можуть спокійно: рости, розвиватися та творити і знаходити собі, відома річ, з батьками — сенс життя, але й тим дітям, тисячі яких загинули в умовах тоталітарного режиму від страшного штучного голоду в 1932-1933 роках.

Тож на їхнє прохання (дорядниця групи, солістка Церковного Хору Раїса Дідов-Волунич), 16-го грудня, після Служби Божої, при наявності великої кількості парафіян, гостей і молоді, о. Іван відправив Панахиду по всіх дітях, які загинули в ті страшні роки.

Після Панахиди, в парафіяльній залі, відбулися сходи, на яких підняли перекуску, що її підготували члени Молодого відділу Української Православної Ліги, та на яких були: парафіяни, гості з інших церков, молоді та зокрема ті живі очевидці, тієї жахливої і небувалої події в світі — штучного голоду, які пережили те страхоту, і не в одного з яких померли члени родини: діти, батьки, сестри чи брати.

К. Степанович

Союз Українок у Маямі влаштував Різдвяну імпрезу

Як рік щорічно, так і минулого року 17-ий Відділ СУА в Маямі, Флориди, після своїх плідних, шумних, повних емоцій і плівів Загальних Зборів урядили для своїх членкинь, їхніх родин і запрошених гостей, в елегантній готелю бенкет, де крім споживання страв відбувається розривкова імпреза зі співучастю хору, гри на фортепіані, декламації і промови. Рівночасно це своєрідна передсвяткова і Новорічна імпреза, де прощається минулорічній Управі і вітається новообраною.

Минулорічний бенкет, зорганізований організацією по референцію п. Л. Візняк, відбувся 8-го грудня м.р. у середмісті, в готелі Колумбус, у точці означених південних годинах, у віршеві порядку із замітною дисциплінованістю. Новообрана голова 17-го Відділу СУА Софія Кучука, відкрила Свято коротким словом і традиційною колядою „Бог Превдичний”. Дальший провід вона передала в енергійні руки Ірини Ракухи, яка привітала членкинь і гостей, побажала весело забавлятися у свобідній, дружній атмосфері.

Після вечери голова Відділу виголосила гарний, переплітуваний віршами доклад про значіння Різдва Христового в Україні. Своєю доповіддю вона перенесла нас на часок у наші рідні сторони, в чарівну країну Святого, надихненого свята, рідзвяного містерію і побожно вірою наших рідних у Божественність Спавителя.

З черги І. Ракухи виголосила рідзвяну поезію Р. Завадовича: „Перша зірка”. Потім вона передала від минулорічної Управи, символічний молюток влади, новообраній голові Відділу і представила за головним столом новообрану Управу, познайомивши з ними всіх присутніх, та вказавши на суспільну працю і їхні заслуги.

Після перерви відбувся концерт колядок хору 17-го СУА „Веселка” під управою Ольги Павлової, при аккомпаньєменті фортепіану зведеного піаніста, професора університету в Маямі, мгра Богдана Сперкача.

Вкінці знала зі своїх поезій в англійській мові Ольга Кадучок, виголосила свій власний патріотичний вірш про значіння української традиції, а в першій мірі рідзвяних звичаїв, для збереження поколінь, натякуючи на власні переживання Рідзвяних Свят, які передають її внукам. Хоч не говоримо по-українськи,

але відчуємо нашу красу і значення поемистості нашої церкви і її ролі у вихованні і здержанні при своїм, грядучих поколінь, — постка закінчила свій чудовий вірш.

Після цього п. І. Ракуху подякувала усім за участь у цій гарній бенкеті і колядою „Слава Богу заспіваймо”, — закінчила імпрезу.

Союзняки ще довго не розходилися домів і обговорювали виступ свого хору „Веселка”, на міжнароднім Різдвянім Фестивалі. 17-ий Відділ СУА в Маямі є знайний зі своєї жертвенної праці і між не-українцями уряджуванням на міжнародному форумі виставок дослідження і русифікації Московського народу. За свою жертвенну працю цей Відділ, втішається загальним признанням і симпатією серед не-українців та вносить в українську громаду в Маямі зрівноваження, спокій і мир. Він потрапив виховати своїх членкинь до тієї міри, що вже дві із їхніх рядів записали майже увесь дорібок свого життя в сумі понад 60 тисяч дол. на місцевий Відділ СУА й інші національні цілі.

Відрядним явищем є і це, що новообрана Управа рішила — в порозумінні із представництвом Т-ва „Софія” і Патріяршого Фонду — включити до спільної акції за наше релігійне і національне поєднання у підготові до 1000-ліття хрещення Русі-України і за один, соборний, український Патріярхат.

Т.В.

Із життя 93-го Відділу СУА в Гартфорді

1979 рік у житті 93-го Відділу і цілої нашої Округи був багатий у дві важні події. Перша — це Зустріч з п-ні Надією Світличною, а друга — це відзначення 35-ліття журналу „Наше життя”.

Пані Надія Світлична загощила до Гартфорду 6-го травня м.р. Над підготовою зустрічі працювали всі Відділи, що входять в Округу Нова Англія, себто Відділи з Бріджпорту і Гартфорду. Господарями зустрічі були два Відділи з Гартфорду: 93-ий і 106-ий.

Заступниця голови Окружної Управи п-ні Галина Воскобієвич приготувала зустріч пані Надії з кореспонденткою місцевого часопису „Гартфорд Керант”. Перекладачем під час інтерв'ю була п-ні Марта Скопуська. Наступного дня інтерв'ю поміщено у згаданому часописі.

Залю Української Католицької Школи була виповнена широким публікою, коли увійшла пані Надія. Її привітала голова Відділу Округи хлібом і сіллю, а двоє маленьких дітей зі Світлички китидою квітів. Після відкриття зустрічі — заступниця редактора журналу „Сучасність” п-ні Марта Скопуська сказала слово про Надію Світличну, про свої зустрічі з нею під час подорожі по Україні. Цікава, тепла розповідь пані Скопуської поповнила слухачів. Пані Надія коротко зупинилася у своїй розповіді над життям і настроями серед дисидентів, а довго і радо дала вичерпні відповіді на численні питання слухачів. Вечір збагатила трійка „Черемшина”, що виступала у прегарних народних одягах зі збірки п-ні Лесі Крупи.

35-ліття журналу „Наше життя”, 93-ий і 106-ий Відділи відзначили 30-го вересня м.р. Тоді була гостею пані Уляна Любонович — редактор журналу „Наше життя”. У своїй доповіді пані редактор подала перегляд наших жіночих видань часописів і журналів від початку по сьогоднішній день.

На цьому вечорі теж наша „Черемшина” розважала нас своїм співом. Пані Леся Крупа переклала показ деяких зразків нашого народного одягу і показала примінення вишивки до модного одягу.

Програму вечора переклала п-ні Галина Воскобієвич — членка 106-го Відділу. Рівночасно відбулася виставка видань СУА, що її приготували пані Мирослава Солук і Ірина Скодополь.

І.С.

Великий розголос...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

точно похована концепція американського ізоляціонізму... Те, що робиться в Афганістані, почалося дуже давно. Так само боролися проти комуністичної агресії український народ, Угорщина, Чехо-Словаччина та інші. Ми повинні тепер мобілізувати світову опінію, мобілізувати Америку настільки, щоб у Афганістані не повторилися наші трагедії!”

Запрошений до слова, проф. В. Мороз виголосив промову, що її афганські демонстранти часто переривали оплесками і вигуками: „Смерть Москві! Геть Росію! Смерть Брежнєву! Аллах перемаже!”

У промові проф. В. Мороз наголосив, що „Афганістанотрі потрібні ракети, а не декларації ОН” та що „Те, що діється в Афганістані — це принципова битва за саму основу людності... У СССР є також ісламські народи. Москва грається з вогнем”.

„Кілька місяців тому я закликав Америку не продавати пшениці СССР, бойкотувати Московську Олімпіаду. Мене багато хто називав смішним. Тепер про це говорять всі, включно з президентом Картером. Тепер уже не до сміху навіть Америці. Америка вже прокидається з довгого детантського сну і повертається до реалізму. Фінансисти не можуть змінити твердого курсу Америки, і ми повинні цей курс підтримувати. Москва не питає нікого, чи може вестись своєї війська — чому має запитувати Америка? Вперше світова опінія повернулася виразно проти Москви — ми мусимо використати цю ситуацію в ім'я вільної України, вільного Афганістану та багатьох інших народів!”

Після промови кількох афганців демонстранти спалили червоний прапор, під вигук: „Смерть Москві, смерть комунізму!” Із цих вигуків довга колона перейшла вулицями Нью Йорку до 67-ої вулиці, при чому на чолі демонстрантів мали афганські і українські прапори. Тут вони приєдналися до демонстрантів, прихильників АБН, із прапорами Литви, Естонії, вільної Німеччини, Угорщини, вільної Куби та ін. Серед українців було багато сумівської молоді із Пасейку, Ірвінгтону, Йонкерсу, Нью Йорку, яка роздавала летючки в обороні Юрія Шухевича та голосними вигуками підтримувала афганських борців за свободу.

Цією частинною збірною демонстрацією провадив голова Міжнародного ПАБНА ред. Пітер Войтінас (Литва), який спершу зачитав заяву з обвинуваченням Росії в агресії на різні народи, в тому на Афганістан, що її написав д-р Микола Чировський. Після відспівання американського гімну виступили різні промови — речники вільного Афганістану, між ними й діячів із Союзу Борців за Свободу Афганістану, представники ПАБНА, члени АБН, від імені різних повноволених країн. Промовець Льюїс Йонусіс закликав Америку допомогти в боротьбі за вільний Афганістан та визволення інших повноволених народів, вимагав негайного припинення будь-яких обмінів і торгівлі з СССР, бойкоту Олімпіади в Москві, а зброї для повстанців у Афганістані. Промовець Тибор Островерський сказав, що в 1956 році на вулицях Будапешту був Афганістан, а тепер російські війська знову концентруються і біля Пакистану, і біля Югославії.

Демонстрація закінчилась спаленням прапора СССР, — співом українського національного гімну та спільним скандуванням гасла „Смерть Москві, смерть комунізму!”

Демонстранти супроводжували масові поліційні сили. Ця демонстрація символізувала світову мобілізацію антикомуністичних сил.

На дарунок для дітей!

THE RAINBOW
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

- НЕ ВИТРАЧАЙТЕ ГРОШЕЙ НА НЕПОТРІБНІ ЗАКУПИ ДЛЯ ДІТЕЙ!
- НЕ РОБІТЬ КРИВДИ ДІТЯМ — ВУКАМ!
- ПЕРЕДПЛАТІТЬ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” закладами Українського Народного Союзу. Редагус Колегія. Річна передплата у ЗСА — 8.00 дол., у інших країнах — рівноартість цієї суми. Для членів УНС — 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 долар.

“THE RAINBOW” — “VESELKA”
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

ВІДІШЛИ ВІД НАС

ПРОСЛАВ КОЗЛОВСЬКИЙ, член УНС Відділ 175 ім. Франка в Вашингтоні, Н.Дж., помер (агітатор) на 53-му році життя. Нар. 1926 р. в Україні; членом УНС став у 1971 р. Залишив у спадщину дружину Катерину, дочку — Кателю, Наталію і Діану Деліс. Похорон відбувся на цвинтарі Респ. Ленд, Іст Гановер, Н.Дж.

Вічна Ному Пам'ять!
Василь Осадчук, скар.

МИКОЛА ПІЛІП, член УНС Відділ 45 Т-ва Любова у Філадельфії, Па., помер 23 листопада 1979 р. на 67-му році життя. Нар. 1912 р. в Україні, Україна. Залишив у спадщину дружину Михайла.

Вічна Ному Пам'ять!
Микола Пришляк, скар.

МИХАЙЛО МОНДАН, член УНС Відділ 409 ім. Івана в Сент-Полі, Па., помер 9 листопада 1979 р. на 24-му році життя. Нар. 1895 р. в Чехословаччині; членом УНС став 1938 р. Залишив у спадщину сина: Михайла, Стефана, Євгена; дочку: Анну, Долоору, Ірену, Марію і Юлію. Похорон відбувся на цвинтарі св. Михайла в Сент-Полі, Па.

Вічна Ному Пам'ять!
Г. Воланд, скар.

МИХАЙЛО МАТІШИН, член УНС Відділ 838 Т-ва Софія в Клівленді, Огайо, помер 18 листопада 1979 р. на 90-му році життя. Нар. 1888 р. в Східній Великій, Старій Сибірі; членом УНС став 1923-го року. Залишив у спадщину дочку: Стефанію, Одарку і Славку, сина Роману та двоє внуків і 7 правнуків. Похорон відбувся 21 листопада 1979 р. на цвинтарі Вушліа Гайто в Клівленді, Огайо.

Вічна Ному Пам'ять!
Володимир Стригун, скар.

КАТЕРИНА ВАШІК, членка УНС Відділ 192 Т-ва Запорозька Січ в Гартфорді, Конн., померла 2 грудня 1979 р. на 86-му році життя. Нар. 1894 р. в с. Явчів, Івано-Франківська обл., Україна; членом УНС стала 1933 р. Залишила у спадщину дві дочки: Анну і Марію, двоє синів: Михайла і Стефана, 7 внуків і 3 правнуків, сестру і рідну братів на Україні. Похорон відбувся 5-го грудня на цвинтарі св. Марії у Гартфорді, Конн.

Вічна Ному Пам'ять!
Яр. Сопітний, скар.

ІРЕНА ДОВРОВОЛЬСЬКА, членка УНС Відділ 375 ім. Д. Вітовського у Філадельфії, Па., померла 11 листопада 1979 р. на 52-му році життя. Нар. 1927 р. в Жовтні, Україна; членом УНС стала 1970 р. Залишила у спадщину чоловіка Ярослав. Похорон відбувся 1 грудня 1979 р. на цвинтарі св. Марії в Ашбурт, Па.

Вічна Ному Пам'ять!
Петро Тарнавський, скар.

ІВАН ПЕРЧИК, член УНС Відділ 94 ім. Маріяна Шапкевича в Гемптрі, помер 14 листопада 1979 р. на 72-му році життя. Нар. 1907 р. в Україні. Залишив у спадщину брата Антона та сестри: Анастасію, Параску і Марію. Похорон відбувся 17-го листопада 1979 р. на цвинтарі М. Олівер в Детройті, Міч.

Вічна Ному Пам'ять!
Роман Татарський, скар.

ДАМІАН ВРИКОВСЬКИЙ, член УНС Відділ 355 Т-ва Запорозька Січ в Мінеаполісі, Мінн., помер 67-му році життя. Нар. 1913 р. в Коломиї, Польща; членом УНС став у 1963 р. Залишив у спадщину дружину Катерину та дітей: Стефана, Софію, Михайла, Петра і Анну. Похорон відбувся 14 грудня 1979 р. на цвинтарі св. Марії в Мінеаполісі.

Вічна Ному Пам'ять!
Яр. Карпик, скар.

ТЕОДОЗІЯ СВЕНТОВСЬКА, членка УНС Відділ 481 ім. Івана Франка в Карпенті, померла 26 грудня 1979 р. на 90-му році життя. Нар. 1889 р. в Угорщині (Австрія); членом УНС стала у 1941 р. Залишила у спадщину дочку Су, Анну і Євгенію, 7 внуків, 10 правнуків і 1 праправнука. Похорон відбувся 29 грудня 1979 р. на цвинтарі св. Петра і Павла в Карпенті, Па.

Вічна Ному Пам'ять!
Гелен Волан, скар.

МІЛТОН Р. ЛЮСТЕР, член УНС Відділ 87 Т-ва Любова в Клівленді, Н.Дж., помер 1 січня 1980 р. на 70-му році життя. Нар. 1911 р. в Естонії, Н.Дж.; членом УНС став у 1963 р. Заливив у спадщину дружину Ольгу, дочку Ольгу та 3 внуків. Похорон відбувся 3 січня 1980 р. на цвинтарі Льюїс Гіла в Дювер, Н.Дж.

Вічна Ному Пам'ять!
Анна Гімнат, скар.

МАРІЯ РЕВТ, членка УНС Відділ 126 ім. Миколая в Алішанші, Па., померла 18 грудня 1979 р. на 83-му році життя. Нар. 1896 р. в Україні; членом УНС стала у 1984 р. Залишила у спадщину сина Михайла; дочку: Ольгу, Гелену і Анну, 12 внуків і 2 праправнуків. Похорон відбувся 19 грудня 1979 р. на цвинтарі М. Олівер в Алішанші, Па.

Вічна Ному Пам'ять!
Елія Рефт, скар.

НОСФ С. РОМАНІН, член УНС Відділ 331 в Мінеаполісі, Н.Дж., помер 15 грудня 1979 р. на 53-му році життя. Членом УНС став 1927 р. Залишив у спадщину дружину Марію, сина Рональда, Робіна, Ентоні, дочку Христину, батька Антона, сестри: Галину, Анну і Павліну та близьку і дальшу родню. Похорон відбувся 18 грудня 1979 р. на цвинтарі св. Миколая у Мінеаполісі, Н.Дж.

Вічна Ному Пам'ять!
Уліана

ІВЖ. ВОГДАН ВІЛІНСЬКИЙ, член УНС Відділ 379 В-ва св. Юрія в Чикаго, помер 29 листопада 1979 р. на 82-му році життя. Нар. в Чикаго, пош. Жидівщина, Україна; членом УНС став 1949 р. Заливив у спадщину дружину Анну, сина — Ігоря і Олега та 6 внуків. Похорон відбувся 3 грудня 1979 р. на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Іллі.

Вічна Ному Пам'ять!
Михайло Семкін, скар.

МИХАЙЛО ВРИГІДІР, член УНС Відділ 130 ім. Володимир в Нью Йорку, помер 8 грудня 1979 р. на 62-му році життя. Нар. 1917 р. в Ньюарку, Н.Дж.; членом УНС став 1936 р. Заливив у спадщину дружину Еозу, дочку Керол і малю Анну. Похорон відбувся 11 грудня 1979 р. Френс Поінт Креаторі у Міллі Вільямс, Конн. Н.Н.

Вічна Ному Пам'ять!
Ю. Юркіс, скар.

ЕВА МУРІНЕН, членка УНС Відділ 495 Т-ва Пляст у Вінніпегу, Канада, померла 23-го жовтня 1979 р. на 68-му році життя. Нар. 1917 р. в Горюкху біля Львова, в Україні; членом УНС стала 1960 р. Залишила у спадщину чоловіка Андрія, дві дочки: Олександр та Марію і 6 внуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Михайла в Едмонтоні, Альберта.

Вічна Ному Пам'ять!
Секретар

ІВАН ПЕМБЕРКО, член УНС Відділ 327 Т-ва Запорозька Січ в Гемптрі, Н.Н., помер 22 серпня 1979 р. на 67-му році життя; членом УНС став у 1928 р. Залишив у спадщину рідних дітей і Михайла. Похорон відбувся на цвинтарі Вестлунд Меморіал Парк в Едмонтоні, Канада.

Вічна Ному Пам'ять!
Секретар

МАРІЯ ШЕРВА, членка УНС Відділ 127 ім. Миколая в Воффало, Н.Н., померла 17 грудня 1979 р. на 74-му році життя. Нар. 1905 р. в Україні; членом УНС стала у 1961 р. Залишила у спадщину сина Івана і трое внуків. Похорон відбувся 20 грудня 1979 р. на цвинтарі М. Кальварія в Чикаго, Н.Н.

Вічна Ному Пам'ять!
Мері А. Гаракус, скар.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК

Займається Похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

КОНТРОЛЬОВАНА, ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568

SINKOWSKY
FUNERAL SERVICE
3535 East Tremont Avenue
BRONX, N.Y. 10465
Tel.: 863-2475

191 Avenue "A"
NEW YORK, N.Y. 10009
Tel.: 674-3630

Директор НОСФ СЕНКОВСЬКИЙ
Займається влаштування похоронів в каліфорнії, положення в кожному районі міста. Похорони по мінімальних цінах.